

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 14 (381)

Fredagen den 5 april 1895.

8:de årg.

Prenumerationspris pr år:	Byrå:	Redaktör och utgivare:	Utgifningstid:	Annonspris:
Idun ensam ..... kr. 5:—	Klara Södra Kyrkog. 16, 1 tr.	FRITHIOF HELLBERG.	hvarje helgfri fredag.	35 öre pr nonpareillerad.
Iduns Modet., fjortondagsuppl. • 5:—	Allm. telef. 6147.	Träffas säkrast kl. 2—3.	Lösnummerpris 15 öre	För »Platssökande» o. »Lediga platser»
Iduns Modetidn., månadsuppl. • 3:—	Prenumeration sker å alla post-	Redaktionssekr.: <i>J. Nordling.</i>	(lösn:r endast för kompletteringar.)	25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv.
Barngarderoben ..... » 3:—	anstalter i riket.			Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Hildur Hallberg.

Pånge har frågan om kvinnans verksamhetsområde stått på dagordningen och dryftats i trängre och vidare kretsar. Utan gensägelse är hennes förnämsta liffsuppgift makans och moderns. Men närmast denna står för den ogifta kvinnan *läroverinnans* höga och ansvarsfulla kall, vare sig hon är den enkla småskoleläroverinnan, som är satt att undervisa folkets barn i de första grunderna, eller hon med den högre bildningens makt och inflytande leder en uppväxande ungdom på vetandets och kunskapens väg. I samma mån hon fattar sin uppgift på allvar och däri, så att säga, inlägger sin själ, blir hon mödrarnas bästa stöd vid fostrandet af framtida karaktärer. Emedan vi ställa läroverinnans kall så högt, är det med glädje vi begagna tillfället att här meddela några spridda drag ur en sådan varmhjärtad, hängifven kvinnas lif.

Hildur Hallberg, dotter till gördelmakaren Karl Hallberg och hans maka, var född i Helsingborg den 17 de-

cember 1854, men öfverflyttade redan som helt ung jämte föräldrarna till Förenta staterna, där familjen bosatte sig i Altoona i Pennsylvanien. Härfortsatte den unga dottern sina i hemlandet påbörjade studier vid ett »college» och det med den framgång, att hon senare anställdes vid detsamma.

Men fastän hon äfven i det nya hemlandet vunnit vänner, som förblifvit henne trogna intill det sista, var hon dock till själ och sinne alltigenom *svensk*. Barndomsintrycken af landet i höga norden sutto kvar, och då fadern år 1877 efter sin makas död beslöt sig för att återvända till Sverige, var det med glädje dottern blef honom följaktig. Färden ställdes dock icke åter till den sydsvenska staden vid Öresund, utan till den leende målardrottningen. Här, i den svenska hufvudstaden, redde fader och dotter sig ett anspråklöst hem, hvilket dock genom den anda af frid och kärlek, som rådde därinom, hade en behaglig och vederkvickande inver-

Den, som umgås med många, drifver en minuthandel, i hvilken det är mycket att göra, men litet att förvärfva.

Knigge.

kan på den besökande. Den unga värdinnan var i besittning af en praktisk duglighet, som satte henne i stånd att ordna hemmet på bästa vis, under det hon delade sin tid mellan detta och ett träget skolarbete, ty redan samma år hon återkom från Amerika, blef hon af rektor Norinder anställd som lärarinna i den berömda Wallinska skolan, den första kvinnliga läroanstalt i vårt land, som erhöll rättighet att aflägga prof för studentexamen.

I besittning af en mångsidig bildning och grundliga kunskaper, särskildt i engelska språket och litteraturen, kunskaper, hvilka hon ständigt utvidgade genom studier och upprepade resor till England, Skottland och Nordamerika, var fröken Hallberg en skicklig och framstående lärarinna. Af lif och själ älskade hon också sitt kall och de unga, hvilka hon var satt att undervisa, och hvilkas tillgifvenhet hon i ovanlig grad förstod att vinna. Såsom lärarinna i historia och geografi var hon särskildt ovanligt dugande. Upptänd af kärlek till våra stora historiska minnen, var hennes undervisning ägnad att väcka samma kärlek hos hennes unga åhörare, hvilka aldrig tycktes tröttna att lyssna till henne och gärna skulle sett, att lektionstimmen räckt ännu längre. Det var här icke fråga om torra minnesläxor i hufvudet, det var lefvande taflor ur historien och lifvet, som upprullades för dem, manande till fosterlandskärlek och ägnade att bilda karaktärer.

När lektionen var slut, var lärarinnan ock den, som med lust och lif anförde leken. Hon kunde sätta sig in i barnasinnets behof af förströelse och visste, att en munter lek under rasten gaf liksom nytt lif åt nästa arbetstimme. Hennes närvaro var också för de unga den bästa insats i leken.

Sålunda försvann en följd af år. Inom skolan växlade den ena uppsättningen af ungdomliga ansikten efter den andra, blott lärarinnan stod kvar på sin post, lika arbetsam, lika trogen, lika glad, som då hon första dagen stod där. Dock skulle äfven för henne komma en tid af overksamhet, om än icke af hvila, i det en smygande sjukdom grep allt fastare tag i henne. I januari 1894 måste hon genomgå en svår operation, efter hvilken krafterna ej mera återkommo. Hennes arbetstid var till ända och det gällde nu att lida. Och hon led stilla och tåligt under långa dagar och nätter. Visst önskade hon att få lefva för att ännu fortsätta det arbete, som blifvit henne så kärt, men hon böjde sig dock i barnslig undergifvenhet för hans vilja, som räknat våra dagar, innan någon af dem var kommen.

Under några månader vårdades hon å diakonissanstalten vid Ersta, men längtade därifrån till det egna lilla hemmet. Hennes äldrige fader, för hvilken hon länge varit ett stöd och en hänfiven värdarinna, hade några månader förut gått ur tiden. Hon återfördes till hemmet, men blott för att efter ytterligare någon tids lidande där sluta sina dagar, natten till söndagen den 24 mars 1895. Hennes död efterlämnar vid det läroverk, hon under 17 år tillhört,

en saknad, som kännes djupt så väl af kamrater som lärjungar.

Äfven som enskild person ägde fröken Hallberg en sällspord förmåga att vinna människor. Hennes varma hjärta och lifliga, för olika intressen öppna sinne hade skaffat henne en talrik vänkrets både inom och utom fäderneslandet, och under den långa sjukdomstiden rönte hon många bevis på vänskap och deltagande från vidt skilda kretsar. De ungas kärlek till den sympatiska lärarinnan, som de så väl förstodo, skolans aktning och tacksamhet för den samvetsgranna och outtröttliga arbeterskan äro de skönaste blommor på den bortgångna lärarinnans graf.

En sådd i kärlek kan ej dö,
Den bär i sig ett lifvets frö,
Som skall en dag — så är vårt hopp —
Till nya skördar spira opp!

L. S.

En kärleksvisa.

*Så skola vi älska hvarandra,
I flyende år,
I höstens bleka skymning
Som i lysande vår,
Och alla de frågringsdagar,
Då sommar i bygden går.*

*Och vi skola jaga lyckan,
Det lömskaste rå,
Och röfva dess rödaste rosor
I kärlek, vi två;
Och komma ofärd och sorger,
Så är det väl lycka ändå!*

*Och löper det grämmande sladdret
I afundens by
Att samla oss tistlar och bolmört
Ur ettrig dy —
De blifva väl rosor och liljor
För kärlek, som alltid är ny.*

*Så komma de onda alfer,
I mörkret bo,
Som svarta, tassande tvifvel
Att mörda vår ro —
Vår kärlek skall piska dem döda
Och trampa dem under sin sko.*

*Så skola vi taga af lifvet,
Hvad lifvet bjöd,
Och samla på rosande minnen
I öfverflöd,
Så skola vi älska hvarandra
Och älska i lust och i nöd.*

Adolf Strömstedt.

”Gamla familjeflickor.”

I dessa tider, då kvinnosaken går framåt i alla afeenden, finnes dock en gammal fördom, som behöfde arbetas bort, och en klass af kvinnor, hvilkas sak jag önskar, att någon af våra framstående författarinnor ville taga om hand och skriva öfver. Jag menar den äldre och medelålders ogifta kvinnan. Skulle man ej kunna bereda henne en drägligare lott i samhället?

I Stockholm och andra större städer är det ju ganska väl ordnad för dem, som hafva platser och försörja sig själfva, de hafva föreningar och klubbar, de sluta sig tillsammans samt hjälpa och understödja hvarandra, och på lediga stunder hafva de trefnad tillsammans. Dessa äro en kår för sig, och de se med öfverlägsenhet ned på de äldre s. k. familjeflickorna. Det är *dessas* lott, som är så beklagansvärd, och det är endast dem jag nu äsyftar. Troligen känna ej ens våra författarinnor så noga till, huru de äro behandlade, i synnerhet i våra småstäder, därför är det, som jag skriver detta för att försöka gifva en liten ledning.

Jag har känt många sådana äldre fröknar, som hafva varit de bästa och ädlaste kvinnor, fast de sällan eller aldrig blifva uppskattade efter förtjänst. En af dem skall jag försöka skildra.

Hon är nu 43 år, har godt hjärta samt är vaken och intelligent, har hittills lyckats behålla själen ung och ser ej gammal ut heller. Född af aktade, välbärgade föräldrar, fick hon den bästa undervisning, som på den tiden fanns att tillgå i en småstad. Dessa kunskaper voro dock ej tillräckliga för henne att blifva lärarinna, telegrafist e. d., och att hon skulle kunna försörja sig själf, därpå tänkte hvarken hon eller hennes föräldrar. Hon skulle blifva hemma och vara sina föräldrars hjälp och glädje, och hon blef det. Giftermålsanbud erhöill hon flere, men antog intet. Hon ville och kunde ej gifva sig endast för att blifva gift. Många gånger hörde jag henne säga: »Om jag skulle gifva mig, måste det vara af kärlek, eljes kunde jag ej göra min man lycklig eller själf blifva det. Äfven måste vi tänka någorlunda lika i lifvets viktigaste frågor.» Kanske satte hon målet för högt, något giftermål blef heller aldrig utaf.

Efter föräldrarnes död tog hon en fattig affiden anhörigs efterlämnade lilla dotter som eget barn samt försöker så mycket som möjligt vara till hjälp för andra, hvar hon kommer åt.

Hurudan är nu denna kvinnas ställning i samhället, för att ej tala om hurudan den är i umgängeslifvet? Det senare måste hon alldeles draga sig ifrån, fastän hon ännu ej är så gammal, utan är road af att följa med sin tid och utbyta tankar med andra människor, ty för en gammal flicka finnes där ingen plats.

Hennes gifva ungdomsväninnor bjuda henne gärna till sig i hvardagslag, i synnerhet då de hafva något för sig, till hvilket de kunna behöfva hjälp, såsom täckstickning, fruktskal-

ning o. d. Men skola de hafva kalas — bevars väl, att då hafva en gammal fröken med (såvida hon ej möjligtvis har något greffligt klingande namn eller är känd som en utmärkt skicklig sångerska eller pianist eller på något annat sätt kan hjälpa till att ge glans åt sällskapet). Att hon själf skulle sätta värde därpå, bryr sig ingen om; inte får en gammal flicka tänka på hvad som kan vara roligt.

I fruarnas, herrarnes och de unga flickornas tankar måste en gammal flicka vara sådan, som hon förr skildrades i alla romauer och teaterpjäser, den där gamla giftasgalna mamselltypen, som litet hvar har läst om. I verkligheten finnas de väl knappast, men människorna göra sig ej besvär med eller kunna ej tänka sig annat än att de äro sådana som de utmålas. Och de behandla dem äfven därefter. Tänkesätten äro nu en gång sådana, att det ännu anses för en skam för en kvinna att vara ogift, och att någon frivilligt förblifvit det, vill ingen tro. Säges detta ej så rent ut nu som förr, så visar det sig dock, att *tänkesätten* ännu äro desamma.

Många olyckliga äktenskap hafva ingåtts, för att det fattats den kvinnliga kontrahenten mod att bli gammal fröken. Mången förmögen flicka har tagit sig plats och därigenom tagit brödet från en fattig för att få »bli något» och få tillhöra den kåren, som jag skref om i början, ty då kan hon få anseende och få en ställning i samhället, utan att vara gift. Väl för alla, som behöfva det och som verkligen ha någon kallelse för yttre verksamhet, att den kåren finnes, men nu vill heller ingen (är hon än ekonomiskt oberoende) stanna hemma och sköta plikterna mot sin familj, behöfdes hon än aldrig så väl. Blev hon då ogift, så blefve ju hon en af de där gamla familjeflickorna, som alla vilja hacka på.

Nu för tiden, då kvinnan inväljes i så många komitéer för välgörenhet o. d., tyckes väl att just dessa fröknar, som vanligtvis hafva god tid, borde inväljas; men nej, detta unnas dem sällan! Därvid inväljas nästan alltid fruar, det är en artighet, som måste visas dem eller deras män, om de hafva en något så när framstående ställning i samhället, är än frun mycket mera olämplig därtill än den gamla fröken, som skulle blifva öfverlycklig, om hon finge röna ett dylikt förtroende och göra allt för att motsvara det.

Världen är sådan, att den stöter bort den gamla flickan på alla sätt, och är det ej underligt, om hennes krafter att strida däremot till slut domas och hon på gamla dagar blir sådan, som man vill hafva henne till: en gammal mamsell enligt traditionen, utan annat sällskap än en hund eller katt (de äro de enda, som bryr sig om henne), bitter och afundsjuk.

Om hon blifvit annorlunda behandlad, kunde hon i stället varit en nyttig medlem i samhället, och när hon ej orkat detta längre, en aktad och vördad person, som med glädje blickat tillbaka på sitt lif och funnit, att det ej varit förfeladt.

Man tycker kanske, att allt detta är för öfverdrifvet, men fråga alla dessa gamla flickor på 40—55 år, och jag är viss, att alla gifva mig rätt. De se missnöjda ut och de äro det. Världen tror, att det är för att de ej blifvit gifta, men nej, det är oftast därför att de ej hafva en ställning i samhället. Gif dem en sådan, och missnöjet skall försvinna. Använd dem så mycket som möjligt i den offentliga välgörenheten, i fattigvårds- och skolstyrelser

m. m., där kvinnan nu får verka. Lär ungdomen att ej förlöjliga eller se ned på dem. Lär dem, att de äro bra mycket mera aktningvärdas än de, som gifta sig med hvem som helst — han må vara än så dålig, endast han har en ställning i samhället — emedan dessa kvinnor ej hafva mod att bli gamla flickor.

Den enskilda välgörenheten finnes ju alltid kvar, och den kan vara nog för gumman; men för en kvinna, som, om hon vore *fru*, ännu finge kallas ung, är ej detta nog.

»Lea» skref en gång en berättelse kallad »Mamsell Neta», däri hon tog de gamla mamsellerna i försvar. Den gjorde godt på sin tid, men sådant behöfver upplifvas. »Sigurd» har många gånger skrivit godt om de gamla ogifta fröknarna, men lika många gånger förlöjligat dem. Mätte nu någon vilja föra i synnerhet de medelålders, men äfven de äldre fröknarnas talan, och kanske det skulle kunna något bidra till att få bort fördömen mot dem. Skulle detta lyckas, då skulle tusenden välsigna den, som tagit den behjärtansvärda saken om hand.

Elvira.

Sägner.

Berättelse af Hedvig Indebetou.

(Forts. o. slut.)

Så uppstod åter en paus, och grevinnan satt nästan andlös af väntan, men vågade icke göra något afbrott, ty hon tyckte sig af den gamlas blick se, att nya sägner skulle följa. Slutligen såg denna upp och sade i dämpad ton: »Säg grevinnan den mörka fläcken på golfvet, i hörnet vid dörran?»

»Nej, den gaf jag inte akt på,» svarade grevinnan på samma sätt, i det hon hastigt undertryckte ett misstroget leende, som skulle kunnat förjaga all vidare fortsättning af historien — »men jag skall lägga märke därtill. Hur har den kommit dit?»

»Det var en stor, lysande fest här på slottet,» begynte den gamla; »jag hörde min farfar tala därom en och annan gång, fast han ogärna rödde vid det ämnet, isynnerhet när vi barn voro inne. Men det var nu så, att min farfar i sina pojkar började som page på slottet hos *då* varande grevnen, — han var af en äldre gren af ätten, som se'n gick ut, för han hade inga barn, och då var det, som fideikommisset öfvergick till den här grenen; men min farfar var kvar i huset i all sin da'r och blef hofmästare se'n på äldre da'r, som jag nämnde. — Det skulle frans som ett stort hemkomst-öl för dåvarande grevnen och hans grevinnas, — för de hade bott utomlands förut, han hade varit minister någonstans — och därför hade det bjudits ihop gruffligt mycket folk. Somliga hade till och med varit där länge förut, för att grevnen och grevinnan trufides inte väl tillhoppa ensamma, — de va' också så olika som natt och dag. Han var häftigt och misstänksam, och min farfar hade många svåra stunder, sa' han. Men hon, grevinnan, var en en riktig Guds ängel, som det gjorde en godt ända in i själen bara att se på; och hon sökte alltid ställa tillrätta igen, när grevnen blef ond på någon. Min farfar kunde aldrig tala om henne utan tårar i ögonen. Men hon hade aldrig velat ha grevnen, utan det va' föräldrarna som ställt ihop det; ty hon fick inte ta den hon ville, för att han var af så mycket lägre börd, och det betydde mycket på den tiden.»

»Stackars kvinna!» sade grevinnan med en varm blick på sin makes fotografi, som stod på det lilla bordet bredvid henne.

»Inte tror jag,» fortfor den gamla, »att hon hade någon skuld i, att 'han', fänriken, också kom hit till den där festaftonen, — det trodde min farfar han gjort, bara för att få se henne en gång till, innan han skulle fara ut, men hur det var, så blef grevns svartsjuka väckt — — Grevinnan var så vacker, som hon aldrig varit förr, med alla de här juvelerna på sig, — inte för hon brydde sig mycket om så'n världslighet, men grevnen ville det — — Och inte vet jag hvad som förefallit, för det ville min farfar aldrig riktigt ut med —

men säkert är, att grevinnan låg afdånad, så att min farfar bar henne in i hennes sängkammare, och efter den kvällen stod hon aldrig mera opp. Hvad hon sagt i yrseln, det ville aldrig min farfar säga. — — Men det hviskades om, att fänriken aldrig kom med lifvet ur slottet den natten, utan det sa's att han fallit utför torntrappan i mörkret och slagit ihjäl sig. — Inte vet jag, men det vissa är, att den där mörka fläcken i hörnet däruppe i tornrummet, där fänriken bodde, den går aldrig bort, skura och tvätta hur mycket man vill! — — Och somliga säga, att det än i dag kan höras tunga suckar och jämmer däruppiifrån, nästan som när vinden drar och piper genom gluggarna, — ja, jag har hört det själf! Hörde inte grevinnan också något sådant där underligt?»

»Nej — ty det var aldeles lugnt den natten.» »Så att,» fortfor den gamla, utan att låta sina tankars tråd afslitas, »må himlen bevara grevinnan från hvad de där smyckena föra med sig! — Begagna dem aldrig vid något festligt tillfälle! — — Men nu har jag aldeles för länge uppehållit både grevinnan och mig med mitt prat,» tillade den gamla, i det hon steg upp, — »men efter som grevinnan *ville* höra det, så — —»

Grevinnan tryckte den gamla trotjänarinnans hand, i det hon tackade för hennes meddelanden, och lät henne sedan aflägsna sig.

Men när hon gått, satt den unga husfrun länge tankfull med juvelskrinet i handen. Ett par stora tårar uppstego i hennes ögon och föllo som nya, skimrande juveler ned på dem, som bragt så mycken sorg och suckan med sig. Men plötsligt steg hon upp och torkade beslutsamt bort dem, medan läpparna slöto sig tillsammans, som om hon fattat ett modigt och allvarligt beslut. »Jag skall tala med Erik om detta förslag vid första tillfälle,» sade hon till sig själf, i det hon åter inläste juveltuiet i sin toaletthyra.

* * *

»Erik,» sade grevinnan, en afton, några dagar därefter, då hon och hennes make sutto tillsammans under de höga skuggrika lindarna nere vid stranden — »det är någonting, som jag aldeles glömt att tala om för dig — bara en småsak?» — »Och det är —?»

»Medan du var i Stockholm, sof jag en natt uppe i tornrummet.»

»Men, Elisabeth — hvarför gjorde du det?» utbrast han förvånad och nästan förebrående.

»För att det roade mig!» svarade hon skratande — »men jag hade också ett annat skäl,» tillade hon allvarligare. »Du vet nog, att den där tornkammaren inte har riktigt godt rykte? —»

»Och du var inte rädd?» sporde han på en gång forskande och leende.

Hans hustru dröjde ett ögonblick med svaret. Därpå såg hon frimodigt upp och svarade:

»Jo!» —

Han fäste en spörjande blick på henne, i det han sade: »Men hvad skulle det också tjäna till, att du skrämde upp dig så där? Hade du inte åtminstone kunnat låta någon ligga i rummet bredvid, som du kunnat tillkalla, om du kände dig obehagligt stämd?»

»Då hade spelet varit förlorat!» sade hon småleende. »Jag ångrar inte företaget, fastän jag fann, att jag något öfverskattat mina krafter och mitt mod. Jag erfor en oförklarlig känsla af ångest och oro, så att jag på länge icke kunde sofva, och det var först långt efter midnatt, som jag med lugn kunde befalla mig i Guds hand och insomna. När jag sedan vaknade, var det åter ljusst.» — Därpå tillade hon med ett egendomligt leende: »Det finnes 'spöken' i vårt hus, Erik! — Och det spöke, som till och med jag själf nu såg en flyktig skymt af, heter *fruktan*. Men med Guds hjälp skola vi förjaga dem härifrån — vill du inte det, Erik?»

Han förstod, att hon hade en djupare mening i sina ord, hvarför han endast bifallande böjde på huvudet och lät henne fortsätta.

»Ser du,» fortfor hon i muntrare ton, »jag har redan vunnit åtminstone *en* god seger! Jag hörde för ett par dagar sedan vår husjungfru säga till kokerskan, att 'om det också förr funnits något underligt' uppe i tornrummet, så finnes där ingenting sådant *nu mera*, ty grevinnan har *själf* legat däruppe; och när jag i förgår kom ned i tvättstugan, hörde jag af samtalen med mitt inträde, att denna sunda åsikt redan spridt sig dit. Så att gamla Britas auktoritet tyckes nu vara i sjunkande och min i stigande,» tillade hon skattande.

»Du är en liten hjältinna!» utbrast han och kysste henne. »Det där skulle jag aldrig ha kommit att tänka på!»

»Det är helt naturligt, ty du har så mycket

annat och viktigare, som upptager dina tankar. Men, Erik,» fortsatte hon åter med en allvarlig blick, »detta är inte det enda! Det finnes ännu ett annat spöke, som hotar att utbreda sina ugglevingar förmörkande öfver vårt vackra, fridfulla hem — det är *vidskepseln*. Man må skratta därät eller ej, men den finnes ännu vid lif midt i vår tid. — Gamla Brita har på min begäran berättat mig familjejuvelernas öden och historia.»

»Men hvarför, älskade Elisabet, låter du uppjaga din inbillning med dylika gamla sägner? Det hade varit mycket bättre, att du aldrig vetat något därom,» sade hennes man halft missnöjd.

»Jag tyckte nästan i första ögonblicket,» fortfor hon, »att jag blifvit straffad för min nyfikenhet. Men jag ångrar den dock inte — förr eller senare hade jag i alla fall fått höra talas därom. Det finns knappt någonting så segliffadt som gamla sägner. Man tror dem vara döda och begrafna, och så stå de likafullt upp igen som gamla vålnader; eller — de tillhöra huset liksom de gamla porträtten därinne och vitna om tider, som en gång varit, fast mer eller mindre utstofferade och färglagda, just som de. Jag älskar gamla sägner. Och något innehåll ha de oftast — det är någon sanning, som de innesluta. Din ätt tyckes verkligen i många afseenden ha haft en sorglig historia, min Erik!»

»Jag vet det,» sade grefven, »— men jag är på samma gång öfvertygad,» fortsatte han ömt, i det han drog sin maka närmare intill sig, »att den *härefter* skall ta en annan riktning, då en så god ande nu kommit in i huset!» —

»Det vill jag gärna hoppas att den gör,» sade hon varmt, »ty vi äga den skatt, som så många af dina förfäder i detta hus tyckas ha saknat — ömsesidig kärlek och förtroende! — Men det är en sak jag vill bedja dig om, Erik!» återtog hon plötsligt efter ett litet uppehåll.

»Det kan jag utan tvifvel bevilja på förhand,» sade han leende.

»Du sade,» fortfor hon, »då du framtog de vackra, dyrbara juvelerna ur skåpet, att de voro *mina*. Får jag då göra med dem, *hvad* jag vill?»

»Fullkomligt! — Men du tror väl inte, som gamla Brita, att det är *de*, som medföra olyckor?»

»Det tror jag inte, Erik; och jag vill gärna, ifall du önskar det, bära dem någon gång. — Men det kan inte göra mig själf någon glädje, att ikläda mig hvad så många burit med tungt hjärta. De skulle kännas mig som en börda, då jag tänkte på deras ägarinnors sorgliga öden. Jag tycker inte om, att de liksom befästa minnet däraf i vårt hus. Ser du, vidskepseln vill ofta ha något föremål att, så att säga, slå sin klo om, för att hålla sig fast vid — och jag har nu en gång för alla beslutat att draga i härnad mot dessa andar och spöken, som skrämna, om inte oss, så vår omgifning! — Och för öfrigt,» tillade hon sakta, »— hvem vet om det inte kan ligga en viss sanning uti, att det inte följer någon välsignelse med hvad som med våld och orätt kommit i någons ägo? Detta, förutom främst de mänskliga svagheter och förvillelserna, är det, som utgör de gamla sägnernas inre kärna och lifskraft.»

»Du kan dock inte alldeles utrota de gamla sägnerna, tror jag,» sade han.

»Det skulle jag heller inte vilja!» sade hon. »Jag vill bara förvisa dem till deras rätta plats — de skola endast, liksom de gamla ekarna och lindarna, bilda en skuggande bakgrund till vårt sköna, solbelysta, lyckliga hem. — Och det är på samma sätt jag vill göra med *juvelerna*: — låta äfven dem få en annan och riktigare plats.»

»Jag förstår inte alldeles, hur du menar,» sade han; »förklara det därför litet närmare, min älskling, ty jag tror verkligen, att du är sanningen på spåren!» tillade han med allvarligt intresse.

»Du har tänkt häröfver mera än jag.»

»Vet du,» sade hon med värma, »att ibland när jag kommit upp i det gamla tornrummet för att hämta ned någon af skåpets gamla skatter, hvarmed jag nu pryd rummen här nere — så har jag stannat vid fönstret, fängslad kanske för hela timmar af den tjugande utsikten — Och då har jag ibland sett så sköna framtidssyner!»

»Hvad har du då sett, du lilla sierska?» sade han.

»Jag har tyckt mig se ut öfver hela godset,» fortfor hon, »— och jag har sett trefna, nybyggda stugor med burgna, glada invånare — jag har sett små flitiga skolbarn arbeta i flere slags slöjdskolor och läroanstalter — jag har sett små nätta älderdomshem för utarbetade gubbar och gummor titta fram på de löfrika uddarna och jag har sett ett stort, väl inrättadt sjukhus där längst framme på backen...»

»Det är inte utan, att också jag stundom haft

liknande syner,» inföll han rörd, »— men det är nog mycket långt till den dag, då de alla kunna bli förverkligade. Ett stort gods far sällan väl af sin ägares frånvaro, såsom ofta fallet varit med detta; och det fordras kapital för att iståndsätta det. —»

»Och ett sådant ha vi till att börja med i *juvelerna*! — Och vi ha många flere: ungdom, hälsa och arbetskraft, kärlek till saken och en god vilja — för att icke tala om det outtömligaste af alla: förtröstan på Guds hjälp till framgång! — Tror du inte,» tillade hon med ett af sina vanliga hastiga omslag från allvar till ett lekande sätt, »— att juvelerna då skulle kunna föra välsignelse med sig igen? Och tror du inte, att om då »Järnfrun» någon mänskensnatt irrar omkring i tornet och från fönstret får se sina kära juveler glänsa emot sig i denna nya skepnad — tror du inte, att hon då i harm och förskräckelse skulle ta till flykten, så långt, att hon aldrig mer skulle komma tillbaka?»

»Jo, det tror jag bestämdt!» utropade han och slöt henne i sina armar, »och jag vet, att den »goda ande», som nu regerar i slottet, i stället kommer att »gå igen» i välsignelse!»

»Och du skall då aldrig sakna familjejuvelerna?» frågade hon med en sista skymt af oro.

»Aldrig,» svarade han, i det han kärleksfullt såg in i hennes djupblå ögon, »— ty jag äger här ett par långt skönare och dyrbarare, hvilkas glans värmer mitt hjärta, så länge det slår, och hvilka för mig berätta en sägen om, hur lyckan och glädjen åter för framtiden skola bli bofasta i detta mitt gamla kära, vördade fäderneslott!»

En hälsning från Florence Nightingale.

Aprilnumret af *The Young Woman* innehåller en hälsning i facsimile från denna frejdade kvinna till de unga flickorna, och vi äro öfvertygade om, att äfven Sveriges unga kvinnor gärna lyssna till hvad hon har att säga. Hon skrifver:

Min hälsning till flickorna vare denna.

Träna eder för ert arbete, för lifvet! De sista tjugufem eller trettio åren ha framför allt annat ådagalagt nödvändigheten af träning.

Hafven ett högre mål än blott och bart det arbete, I företagen! Om vi ej veta af något bättre och högre och sannare än oss själfva, förlora vi modet och lägga måhända ned arbetet, så fram vi misslyckas eller missräknat oss. Men om vi erkänt oss vara — jag vill icke säga *endast* — ett hjul eller ett verktyg i den allsmåktiges händer, i hans, som är den högste, som är sanningen och kärleken, njuta vi förmånen af att vara en del i det hela och kunna ej, om vi ock själfva misslyckas, blifva krossade.

En af våra dagars mest framstående kvinnliga arbetare säger: »Talet är nu om rättigheter, icke om det rätta.» Må ej detta kunna tillämpas på oss.

Själf en ständig fånge till följd af sjukdom och öfveranstängning, önskar jag eder så mycket mer lycka på färden.

Såsom strängen är för bågen,
Så är kvinnan ock för mannen,
Honom böjer hon, men likväl
Honom lyder hon; och honom
Drar hon, men dock honom följer,
Bägge de hvarann behöfva.

H. W. Longfellow.

Iduns läkarartiklar.

II.

Om dieten vid sjukdomar i matsmältningsorganen.

Af Dr Otto Sandberg.

(Forts.)

Jag har nu i korthet genomgått de kemiska och fysiologiska akter, som utspelas under matsmältningen, och som äro nödiga att känna för att rätt fatta och bedöma värdet af dietens inverkan på våra matsmältningsorgan. Vi gå nu att tillse, huru vi bäst skola välja, tillreda och med hvarandra i lämpliga förhållanden förena de ämnen, som ha till uppgift att bestrida vår kropps dagliga utgifter, så att han ej utarmas.

Mängden af födan, som dagligen förbrukas, växlar ej obetydligt allt efter olika åldrar, vanor, utfördt kropps- eller själsarbete, klimatiska inflytelser m. m. Barn och ungdom, som äro stadda i tillväxt, hafva i förhållande till sin kroppsvikt en lifvigare ämnesomsättning än fullvuxna eller gubbar. En strängt arbetande person kräfver mera föda än den, som arbetar mindre eller är i hvilat.

Befolkningen i ett kallt klimat behöfver en rikligare, mera fetthaltig föda än den i de varmare länderna, likartadt är förhållandet under de olika årstiderna. Att uppställa bestämda tal öfver den mängd föda, som kräves för dagen, är förenadt med stora vanskligheter, och uppgifterna härom äro mycket växlande hos olika författare. Jag vill här anföra hvad Voit, en framstående författare på detta område, anser erforderligt för en måttligt arbetande man af medelvikt under dygnet. Enligt hans beräkning förbrukar sagde person under dygnet 118 gram ägghvita, 56 gram fett och 500 gram kolhydrat jämte 2000 gram vatten, om hans kropp skall hållas i jämvikt. Om alltså det är förenadt med svårigheter att redan för den friske beräkna mängden behöflig föda för dagen, blir uppgiften, då det gäller sjuklingar, än mera invecklad. Ej under alltså, om åsikterna rörande diet växla och delvis äro motsatta.

Födoämnen sådana de förekomma i naturen äro ej enkla, det vill säga bestå ej utslutande af ett enda af våra närande ämnen, ägghvita, fett eller kolhydrat, utan vanligen utgöras de af en blandning i olika proportioner af två eller tre af dessa ämnen. Vid anordnandet af en sund och tillräcklig diet är det nödigt först att känna, hvilka mängder af olika ämnen, som erfordras, därefter huru de lämpligen genom kokkonsten skola förberedas, och slutligen huru de skola fördelas på hvarje måltid, så att kroppens smak och behof tillgodoses. För att lättast nå detta mål, vill jag i största korthet granska några af våra viktigaste födoämnen och njutningsmedel, därvid göra korta antydningar om deras beredning och användning under olika förhållanden, och anföra den erfarenhet, jag under årens lopp vunnit.

Jag börjar med mjölken, som är det första och under en viss tid det enda födoämne, som bjudes människan. Under de första lefnadsåren är mjölken otvifvelaktigt fullt tillräcklig och lämplig för barnet, såsom århundradens erfarenhet visat. Men innan första lefnadsåret gått till ända, är mjölken otillräcklig, och hon blir det ännu mer med hvarje år, som tillkommer.

Om mjölken alltså vid en mera framskriden ålder ej har den framskjutna plats som för

det späda barnet, är hon dock alltid ett godt och billigt födoämne. Under formen af mjölkur har man velat använda mjölken ensam såsom näringsämne äfven för äldre; det är dock opraktiskt och, som ofvan nämnts, i längden omöjligt. Härmed vare ingalunda sagdt, att ej en mjölkur under några dagar vid vissa sjukdomstillstånd, t. ex. ett öppet magsår, är nödvändig; men här gäller frågan att för en kort tid skona magen från allt retande, till dess läkningen så framskridit, att en kraftigare föda fördrages. Använd jämte andra lämpliga födoämnen är mjölken af stor vikt och skall alltid försvara sin plats i dieten vid magsjukdomar. Vid den slemmiga magkatarren är mjölken mindre lämplig; vid några andra magsjukdomar måste hon användas med försiktighet och i små doser. Härom måste dock läkaren efter noggrann pröfning af fallet döma, allmänna regler duga ej.

Bland födoämnen intager otvifvelaktigt köttet förnämsta rummet. Ej så att det ensamt kan fylla kroppens behof af föda. Detta vore, om ens tänkbart, åtminstone opraktiskt och alltför dyrt.

Af köttsorterna har oxköttet största användningen, men köttet af kalv, får och svin lämnar äfven värdefulla ämnen för vår näring. Köttet af kalv, höns och vildt har i allmänhet fina trådar och ringa fetthalt och fördrages därför bättre vid magsjukdomar än kött af ox, får och svin.

Oxköttet kan förtäras i rätt tillstånd, fint skrapadt eller hackadt, och är då ganska lättsmält, samt fördrages väl af känsliga magar på grund af sin fina fördelning och mjukhet. Vanligen användes det dock stekt eller kokt. Lagom fett är det bäst. Det bör vara lätt stekt och inuti ha kvar sin röda färg, annars blir det torrt och mera svårsmält. Vid stekningen får det ej »simma i flott». Det blir då mindre smakfullt och svårare tillgängligt för matsmältningsvätskorna. Stor omsorg bör ägnas åt såsen. En väl lagad sås är smaklig och befordrar matsmältningen; men flottiga såser äro osmakliga och fördärfva magen. I vårt svenska kök begås stora missgrepp vid köttets stekning genom användande af smör i tid och otid, till stort men för kassan och magen. Kokt kött är mindre smakfullt än stekt, men ganska användbart i den mindre bemedlades hushåll.

Buljong är ett afkok på ox- och kalvkött, har en tilltalande smak, verkar upplifvande och anses stegra saftafsöndringen i magen. Är alltså en lämplig början af måltiden. Något stort näringsvärde har ej buljongen, då den väsentligast består af de i vatten lösta köttsalterna, jämte lim, men föga eller ingen löst ägghvita. Sitt största värde får buljongen vid beredning af såser och såsom grundämnet för de flesta finare soppor, som få sitt egentliga näringsvärde genom tillsats af ägg, kött, bröd, grönsaker m. m. —

Fisken håller något mindre ägghvita, än våra vanliga köttsorter, är ett godt födoämne, men fördrages oftast ej så väl som kött af en känslig mage. Lämpligast för magen äro gös, torsk, kolja, gädda, aborre, sik, piggar, flundra och lake. Vissa fisksorter såsom ål, sill, strömming, makrill och lax hålla mycket fett och böra helst undvikas vid magsjukdomar. Fisken bör helst kokas och anrättas med sås på kort spad; mindre lämpligt är skirdt smör eller majonäsås. En väl lagad fiskfärs är ock en lämplig rätt för magsjuke.

Äggen äro goda och närande; gulan har genom sin rikedom på fett och ägghvita ett långt högre näringsvärde än hvitan, som håller myc-

ket vatten. Lättsmältast äro de löskokta eller förlorade; stekta ägg passa ej vid magsjukdomar. Sin största användning få äggen inom kokkonsten. De utgöra en viktig beståndsdel i flere af våra finaste och mest närande rätter.

Kaviar är ett närande och smaken tilltalande ämne, som gärna kan tillätas den magsjuke. Den får dock ej vara starkt kryddad. Rysk kaviar är alltså den bästa, men också den dyraste.

Stor användning inom hushållet hafva våra vanliga sädeslag, råg, hvete, hafre och korn, likaså ris och majs. De malas först till mjöl eller gryn. Brödet är vårt mest använda födoämne och är rikt på närande ämnen. Bäst tillgodogöras af kroppen skorpor och hvetebröd, därnäst godt knäckebröd, mindre väl rågbröd, ännu mindre det sura skånska brödet, som lätt framkallar mjölk- och smörsyrejäsnung, och därför är olämpligt vid flere former af magsjukdomar. Vid vissa fall af kronisk förstoppning, hvilka bero på nedsatt känslighet hos groftarmen, kan surbrödet vara lämpligt, men ännu bättre torde här passa det s. k. Grahamsbrödet. Utom till bröd har mjöl och äfven gryn en stor användning till välling och gröt. Hafrevälling, beredd af preparerad svenskt mjöl och kokt i lika delar mjöl och vatten under 20 à 25 minuter, har nu, som jag tror med rätta, en stor användning vid flere magsjukdomar. Väl kokad gröt af hafre-, korn- och risgryn kan äfven med fördel användas vid många magsjukdomar. Så kallad vattengröt är en af mången omtyckt rätt, men oftast kokas den för kort tid och blir därigenom mindre lämplig. Slutligen ha de finare mjöl- och grynsorterna (ris-, sago-, tapioka och polenta) en stor användning för beredande af puddingar, som väl tillagade äro lättsmälta, närande och smakliga. En god och lämplig rätt är äppelris.

Ärter och bönor ha ett stort näringsvärde genom sin rikedom på ägghvita, kolhydrat äfvensom något fett. De äro dock rätt svårsmälta, tilltala ej smaken, gifva ofta anledning till gasbildning i tarmen och äro därför ej så användbara i hushållet, som de på grund af sin kemiska sammansättning kunde antagas vara. Ärter och fläsk jämte plättar är en vanlig torsdagsrätt i vårt land, men är en fatal och olycklig sammanställning för magen. Ärter böra endast förtäras såsom puré, skalen äro obrukbara för människan, framkalla endast gasbildning i tarmen och afgå osmälta i ekskrementerna.

Potatisen är ett af den mindre bemedlade ofta använt födoämne, håller 20 % kolhydrat och något ägghvita, lämnar en något mindre återstod än ärter och bönor i ekskrementerna, är smakligare och ingalunda så skadlig och svårsmält vid magsjukdomar, som mången tror. Bäst användes den kokt och väl sönderkrossad eller i form af puré. Stekt eller brynt potatis anses vara finare, men detta är ett misstag, den blir härigenom endast mindre tillgänglig för matsmältningsvätskorna. Potatispuré kan med fördel användas till kött- eller fiskrätter af den magsjuke. Morötter kunna såsom omväxling användas för potatis; de ha dock långt mindre näringsvärde, men verka något lösande och fördragas oftast väl.

Bland grönsaker vill jag endast omnämna grönärter, skärbönor, spenat, blomkål, grönsallat och sparris såsom förtjänta af någon uppmärksamhet. De ha alla ett ringa näringsvärde, men äro rika på välsmakande salter och växtsyror, verka i allmänhet lösande och öka ekskrementbildningen, hvarigenom de lämpligen användas vid det finare bordet, som i öfrigt är rikt på närande, föga ekskrementbildande

ämnen. Deras pris är i förhållande till näringsvärdet väl högt, så att de af den fattige ej ofta kunna köpas, men han kan ock lättare vara dem förutan genom sin i öfrigt mera skrymmande föda och sitt mera rörliga lefnadssätt.

Svampar passa ej å bordet för den, som lider af magsjukdom.

Bär och frukter äro ofta särdeles smakliga genom sin rikedom på aromatiska ämnen och växtsyror, innehålla därjämte växt- och drufsocker i beaktansvärd mängd och få därigenom ett större eller mindre näringsvärde. Genom sin rikedom på växtsyror verka de stimulerande på tarmrörelsen och blifva af gagn vid sådana sjukdomar, som äro förenade med trög afföring. En del frukt, såsom drufvor, vin- och krusbär, kan med fördel ätas rå, annan åter är bäst i kokt tillstånd.

Honungen är en blandning af olika sockerarter och aromatiska ämnen, har härigenom ett rätt högt näringsvärde och fördrages, trots sin stora sockerhalt, märkvärdigt väl vid magsjukdomar. Förtjänar genom sina lösande egenskaper och behagliga smak större användning än den ännu har hos oss. —

(Forts. och slut i nästa n:r.)

Några ord om sorgdräkten.

Af Ellen Bergström.

Att bära sorgdräkt är ett vackert bruk, som vittnar om pietet och därför bör bibehållas. Liksom det leder sina anor från den gråa forntiden, kommer det ock antagligen att i alla tider bibehålla sig. Sällan erfars väl samhörighetskänslan anförvanter emellan så tydligt, sällan familje- och blodsbandet så starkt, som när medlemmarna af samma familj och släkt vi de tillfällen, då kedjan mist en länk, sammanträffa i sina svarta sorgkläder. Samma saknad, samma sorg har tagit sig uttryck i samma dräkt; det ligger något enande i detta bruk, som till viss grad verkar lugnande på känslan, liksom splittring och söndring verka oroande.

Invändas kan nu visserligen, att det ej är dräkten, utan den gemensamma känslan af saknad efter den bortgångna, som vid dylika tillfällen utgör det förenande elementet, att sorgen sitter i hjärtat, ej i kläderna, och att följaktligen, då detta bruk mången gång är vållande till pekuniärt bryderi och alltid medför besvär jämte en plägsam omtanke, det borde stå hvar och en fritt att efter råd och lägenhet eller efter eget godfinnande bära eller icke bära sorgdräkt, samt att en blott yttre underordnad sak ej bör spela en sådan hufvudroll, som denna plägsed i regel gör.

Ett dylikt resonemang, som man stundom kan få höra, låter i det hela taget ej så oförnuftigt, och för så vidt det gäller att inlägga en protest mot, att bisak göres till hufvudsak, såsom ock mot en del till fjanteri gränsande öfverdrifter i detaljen, hvilka komma det löjliga nära — från det tragiska till det komiska är det, som bekant, blott ett steg — äro vi med därpå, men för öfrigt, det må låta hur klokt som helst, icke. Ty, bundna som vi äro i sinnevärldens fjättrar, behöfva vi den yttre formen; och ej ligger det något vrängt i att en god eller vacker tanke söker sig ett uttryck; först när omhöljet är allt, och ingen tanke, finns därunder, kan det blifva tal om vrånghet och sken. Och vi hålla på, att äfven där, hvarest sorgdräktens anläggande blott

är en rent yttre formalitet och ej ett uttryck för inre förkrossning, fordrar takten, att denna formalitet iakttages, i första rummet som en sista gård af aktning mot den döde, vidare som ett bugande inför dödens majestät och slutligen som en grannlaga uppmärksamhet mot andra sörjande familjemedlemmer, hvilka af ett motsatt förhållande lätteligen kunde säras eller taga anstöt.

Hvad åter beträffar den praktiska sidan af saken, så finns det knappt någon toalet, som i längden blifver så ekonomisk som den svarta, om den nu till att börja med ock skulle vålla en oförutsedd och oberäknad utgift; de rätt dyrbara hvita sorgartiklarna och de svarta krusflorsbesättningarna står det naturligtvis hvar och en fritt att utesluta eller inskränka.

Besväret och omtanken! Ja, de kännas, det medgifver nog en hvar, pinsamma, då intresset är så långt ifrån dessa jordiska småförhållanden och tanken helst dväljes med den kära afidna i andra rymder eller envist klänger sig fast vid den bittra skilsmässan. Det är en erfarenhet, som det oaktadt mången gjort, att just i dessa oundvikliga bestyr och denna tvingande omtanke låg ett läkemedel för sinnet: den öfvergifna hindrades att, ända till förvirring måhända, rufva öfver sin förlust eller att hejdlöst öfverlämna sig åt smärtan, till dess kropp och själ måhända dukat under.

Angående själfva sorgdräktens beskaffenhet och sorgetidens utsträckning vid skilda tillfällen finnas inga förordningar, hvadan det egna godtycket därvidlag har rätt stort svängrum. Den personliga ställning, man till den döde under lifstiden intagit, de känslor man för honom hyst, olika afstånd från sorgehuset o. s. v. äro faktorer, som därvidlag böra tagas med i räkningen. Efter en i Amerika afidna farbror t. ex., hvilken man knappt sett, eller med hvilken man på årtal kanske ej stått i förbindelse, kan man ju ej rimligtvis anlägga lika djup sorgdräkt eller bära den lika länge som efter den i samma släktskapsförhållande stående innerligt afhållna mostern, i hvilkens hem man törhända som ett fader- och moderlöst barn blef upptagen. Det säger sig själf, att efter den senare bäres sorg som efter en moder, efter den förre några veckors lätt sorg. Och för att taga ännu ett exempel: en änka har efter ett års tid rätt att ingå nytt äktenskap, och följer därpå, att hon vid denna tidpunkt kan aflägga sorgdräkten. Genom att ett år gå klädd i änkedräkt har hon fullgjort, hvad anständigheten kräfver. Men i de flesta fall, då hon sörjer en afhållen make, bjuder henne hennes egen känsla att ännu en tid bortåt äfven i det yttre visa, att den afidne är i kär hågkomst, och många änkor, synnerligen äldre, aflägga aldrig den svarta klädningen.

Onekigen finns det emellertid ett för vanliga fall antaget, ehuru efter den individuella känslan varierande bruk, rörande såväl de respektive sorgtiderna som ock det för dräkten vid olika tillfällen utmärkande, och några uppgifter härom, grundade på iakttagelser gjorda i hufvudstaden, skola här nedan meddelas.

Det, som i främsta rummet kännetecknar den nutida sorgdräkten, är den svarta färgen, hvilken användes i både djupare och lättare sorg; iakttagas bör blott, att då sorgen gäller bortgångna nära anhöriga, klädningen förfärdig af matta ylletyger med krusflorsbesättning; när den gäller aflägsnare släktingar däremot af siden, om man så vill. Endast för att bryta sorgen användas grått och lilas.

Därnäst utmärkande är hattslöjan, hvilken

i öfverensstämmelse med hatten antingen är af krusflor eller af något annat slag af sorgflor. Bruket af slöja är mycket vidsträckt, och dess olika form, längd och beskaffenhet uttrycka tämligen noga, i hvilket släktskapsförhållande den sörjande stått till den afidna. Änkeslöjan är af krusflor och mycket lång; den bäres de sex första veckorna eller understundom endast vid begrafningen framför ansiktet, hvarefter den fästes bakpå hatten och ersättes framför ansiktet af en snibbslöja af glesare flor med breda krusflorsfällar. Den långa slöjan bortlägges efter ett halft år. Dotter bär liknande, ehuru ej så lång slöja, tre månader, och endast under begrafningen nedfärd för ansiktet. Moder, som sörjer uppvuxna barn, bär understundom lång krusflorslöja, men oftare och för minderåriga alltid endast snibbslöja. (Till barn räknas mågar, svärdöttrar och barnbarn.) För syskon, fastrar, morbröder m. fl. bäres kort slöja, antingen nedfärd för ansiktet eller uppkastad öfver hatten, krusflor eller gasiris användes efter smak till denna; för aflägsnare släktingar bäres i regel ingen slöja.

Utmärkande för den djupaste sorgen slutligen äro sorgkragen, kråset och poignetterna, med breda fällar. Dessa sorgdräktsattribut förfärdigas i allmänhet af svart krusflor, men någon gång ser man åter det hvita komma i bruk, och i sådant fall tillkommer äfven förklädet. Dessa utmärkelsetecken tillhöra änkedräkten och den dotterliga sorgdräkten, då till föräldrar äfven räknas svärföräldrar samt far- och morföräldrar. Bäres af änka ett halft år, af dotter tre månader. Trolofvad sörjer merendels som änka.

För öfrigt begagnar änka svart dräkt med krusflorsbesättning sorgåret ut; dotter samma slags dräkt ett halft år, hvarefter hon det följande halfåret bryter sorgen. Efter minderåriga barn bäres svart tre månader, efter fullvuxna söner och döttrar ett halft år; efter syskon, morbröder m. fl. tre månader och efter aflägsnare släktingar sex veckor.

De nu uppgifna sorgetiderna förefalla måhända en och annan skäligen korta, men då erinra vi, att det naturligtvis står en hvar fritt att förlänga dem; vi hafva blott velat angifva, huru länge man för att icke sára det passande bör bära sorgdräkt.

I öfrigt äro en del bestämmelser beroende af modet, hvilket i detta hänseende såväl som i allt annat är växlande. I syteliererna och modemagasinen kan man i allmänhet få korrekta upplysningar om det för dagen brukliga, hvarför vi, angående det som i det ofvan sagda kan vara förbigånget eller ofullständigt, dit hänvisa våra ärade läsarinna.

Ur notisboken.

Kronprinsessans hälsotillstånd förbättras alltjämt, enligt hvad meddelas från Rom. Värdet är värligt och varmt, och kronprinsessan har under senaste tiden kunnat företaga utflykter till Roms omgifningar.

De båda skickliga mönsterriterskorna, fröknarna *Carin Wästberg* och *Maria Widebäck*, hvilka tillsammans eröfrat en mängd pris, ha anträdit en resa till Rom för idkande af konststudier. Resan bekostas i form af stipendium af Slöjd-föreningen.

Föreningen Handarbetets vänner hade häromdagen årsammanträde, hvarvid i styrelsen

återinvaldes de tre medlemmar, som voro i urt att afgå, nämligen vice ordföranden fru *K. Clason* samt fruarna *Curman* och *Odelberg*. Till revisorer omvaldes fruarna *L. af Edholm* och *A. Frestadius* samt justitierådet *Claëson*. Enligt revisionsberättelsen uppgingo vid fjolårets slut föreningens tillgångar till 109,649 kr. och dess skulder till 38,104 kronor. Decharge beviljades styrelsen. Slutligen godkändes det framlagda förslaget till nya stadgar.

*

Diplom från Chicagoutställningen utdelades vid föreningens Handarbetets vänner årsammanträde till de af föreningens arbetande medlemmar, som vid nämnda utställning erhållit pris. Pristagarne voro mönsterriterskorna fru *K. Clason*, fröknarna *Sophia Gisberg* och *Agnes Branting*, brodösen fröken *M. Eriksson* och väfverskan *Karna Nilsson*.

*

Riksdagsmännen i köket. Lärarinnekursen i huslig ekonomi vid Ateneum för flickor härstädes besöktes i torsdags f. v. af ett antal riksdagsmän. De åhörde först en teoretisk lektion öfver ett födoämne och åsågo sedan, huru skolans lärjungar under lärarinne-elevernas ledning utförde olika hushållsgöromål, såsom matlagning, bakning m. m.

*

Svenska allmänna kvinnoföreningen till djurens skydd har påbörjat utgifvandet af sådana skrifter, som särskildt kunna vara lärare och lärarinnor till hjälp vid inskräpandet hos barn och ungdom af människans plikter mot djuren. Sålunda hafva nyligen utgivits följande tvåne förtjänstfulla arbeten, på hvilka vi vilja fästa våra läsarinners uppmärksamhet, nämligen *Djurskyddslära*, utarbetad af läraren vid Östermalms folkskola i Stockholm *Axel Blomqvist*, innehållande en mängd praktiska anvisningar rörande husdjurens rätta vård, samt *Drag och berättelser ur djurens lif*, samlade af *Josephine Varenius* (däraf dock endast det första häftet hittills hunnit utgivas).

Bägge dessa skrifter hafva nyligen genom ecklesiastikdepartementets försorg utsändts till rikets folk- och småskolor i närmare 14,000 ex. I ett genom tidningspressen spriddt upprop vänder sig ofvannämnda förening därjämte till alla Sveriges kvinnor med en uppmaning, att de hvar i sin stad ville verka för dessa skrifers spridning samt talrikt inträda i föreningen och med den ringa afgiften härför gifva den ett välbehöfligt ekonomiskt understöd. Årsafgiften är för icke-lärlarinnor 1 kr., för lärarinnor däremot endast 25 öre.

*

En minnesvärd öfver Gustafva Nisbeth, den högt förtjänta skolföreståndarinnan, hvars bild och lefnadsteckning vi vid hennes fränfalle för ett par år sedan meddelade i *Idun*, är man belänt på att resa å hennes graf i Upsala. Vänner och lärjungar till den afidna hafva därför utfärdat ett upprop, som återfinnes å annat ställe i detta nummer, och till hvilket vi hänvisa. Säkerligen finnes det bland *Iduns* läsarinna många, som i sitt hjärta bevara ett varmt minne af den bortgångna, och som därför vilja bidra till minnesvården.

Teater och musik.

Musikföreningen gaf i tisdags sin fyrtionde konsert i Musikaliska akademien, hvarvid *Händels* oratorium »*Josua*» kom till utförande. Det härliga tonverket innehåller en mängd praktfulla nummer, af hvilka vi bland köerna särskildt vilja framhålla första afdelningens inlednings- och slutkörerna samt ynglinga- och jungfrukören i andra afdelningen, hvilken väckte formlig entusiasm och måste omtagas. Bland recitativen och ariorna anslog mest *Kalebs* och *Achsas*, hvilka erhöles ett alltigenom förträffligt utförande af hr *Salomon Smith* och fru *Dina Edling*. *Achsas aria* »*Lyss, lyss till trastens ljufva sång*» äfvensom hennes »*På ängen grön*» framkallade det lifligaste bifall, och en förträffligare tolkning än den *Kalebs aria* »*Se, hur elden rasar fram*» och den undersköna »*Skall jag i Mamres lundar bo*» erhöles genom hr *Smiths* utförande, låter näppeligen tänka sig *Josuas* parti utfördes i allmänhet förtjänstfullt af hr *Bratbost*, liksom ock *Othniels* af hr *O. Lejd-*

ström. Ängelns båda recitativ i första afdelningen sjöngos af fröken A. Malmström, som visade sig förfoga öfver en vacker stämma och ett godt föredrag. Körerna skötte sig särdeles berömvärdt och förtjäna liksom hofkapellet det amplaste erkännande. Det bifall, som kom Musikföreningen och dess framstående ledare prof. Neruda till del, var ock lika lifligt som välförtjänt.

K. Dramatiska teatern gaf i söndags till förmån för den s. k. Fredrikson-fonden *Echegarays* gripande drama »Galeotto», som äfven nu, efter några års hvila och i den delvis nya rollbesättningen, gjorde ett mäktigt intryck på den talrika publiken. Det snillrika, af lyrisk glöd uppburna diktverkets ledande tanke och innehåll äro förut allom kända, hvadan vi kunna inskränka oss till att fastslå, det hr *Hillbergs* don Manuel fortfarande verkade med samma helgjutna, behärskade kraft — en af den framstående konstnärens ovedersägligen allra yppersta prestationer. Äfvenså utgör hr *Palmes* Ernesto — full af inspiration och medryckande äkta patos — något af det bästa, som denne stämningsskådespelare hittintills träffat.

Det egentligen nya, som bjöds, var fröken *Svanström* som Julia, men, trots mycket aktningvärda ansatser och all rutin, besannades nog de farhågor, man allmänt hyst, att hon ingalunda skulle förstå för denna fordrande roll. Fröken *Svanström* fyller i allmänhet godt sin plats i den moderna komedien; på koturnen däremot blir det något allt för exarceradt och spändt öfver hennes lilla gestalt — så andligen som kroppsligen.

Bifallet var ymnigt, och Julia öfverhöjdes till och med med blommor, väl mera att fatta som en uppmuntran åt ungdomlig framåtsträfvän än en hyllning åt den oomtvistliga segern.

Vasateatern har under den senaste veckan haft framgång med sin repris af Strauss' »Läderlappen», hvars sprittande melodier ännu ej tyckas omoderna. Fru *Emma Bergs* Adèle var såväl dramatiskt som vokalt utarbetad med den intelligens och vi skulle vilja säga rytmiska elegans, som alltmera kännetecknar den behagliga artistens framträdande. Fru *Lindströms* Rosalinda, hr *Varbergs* Eisenstein — gamla bekantskaper, angenäma att förnya. Hr *Ringvall* spelade fängelsedirektören med mycken brio — riktigt en bit *Victor Holmquist* — och fröken *Nilsson* var en charmant sago-prins.

Tora Hwass' konsert förliden torsdag i k. musikaliska akademiens stora sal hade lockat en talrik och distinguerad publik, som med bifall och blommor hyllade den omtyckta pianistens gedigna konst. Denna ådagalade hon ock från flere sidor: i Chopins ståtliga sonat op. 58, i Mozarts fantasie C-moll, i rhapsodier af Liszt och Brahms, men kanske allra bäst till sin fördel i Dvörsks färgmättade små stämningstycken, hvilka den unga pianisten först introducerat i vår musikvärld. Fru *Dina Edling* biträdde med några ypperligt föredragna visor af Schumann, Petersson-Berger och Körling.

Fru *Eva Hamrin* gifver annandag påsk matiné å k. dramatiska teatern, hvarvid bl. a. uppföres »De oskiljaktige», Heibergs muntra vädevill, hvari fru *Hartmann* spelar Carolinas roll och matinégifverskan kadetten Paul. Vidare upptager programmet en nyhet, d. v. s. ett härstädes ej förut uppfördt lustspel »I köket» af *Rodrik Benedix*. I detta stycke, som säges vara af mycket muntrande art, medverkar största delen af teaterns lustspelskrafter.

Biljetter till teaterns vanliga priser utan förköp från och med lördagen den 6 i teaterns förköpsbyrå.

Aulinska kvartetten gifver om tisdag sin femte och sista kammarmusiksoaré för säsongen, hvarom vi härmed velat erinra.

På den af oss förut omnämnda matiné, som af operasångaren *Axel Rundberg* förberedes till påskdagen i Berns salong, komma fru *Östberg*, frökarna *Labia*, *Karlsohn*, *Almati*, *Frödin*, *Kragballe*, *Sparrman*, herrar *Arvid Ödman*, *Lundqvist*, *Söderman*, *Vallenius*, m. fl. att biträda.

Oupplösliga band.

Novell för Idun

af

Sylvia.

(Forts.)

Hvilken förändring, såväl med mig själf som mina yttre förhållanden, hade icke inträffat!

Gång på gång strök jag händerna öfver min panna, medan jag mekaniskt rörde mig framåt. Hastigt kände jag mig liksom hejdad... för mina fötter låg Johns försmädda och tilltrampade bukett. Jag böjde mig ned och tog upp de krossade blommorna, och kastande mig i ett soffhörn, kände jag mina tårar åter börja rinna, men nu icke längre som en störtflod, utan lugnt, stilla och välgörande.

»Du förstör alldeles ditt utseende, petite!» sade tant, som i detsamma återvände från promenaden. »Gösta är inte värd dina tårar,» fortfor hon vänligt och strök i förbigående håret ur mitt ansikte. »Titta nu hit,» upprepade hon, »här tror jag du har något, som skall falla dig i smaken,» och med ett litet förnöjdt skratt slet hon bandet af ett paket samt vecklade upp ett pärlgrått, glänsande tyg. »John har hjälpt mig att välja... hvad säger du, om man skulle garnera det här med skärt?»

Snyftande sköt jag undan hennes gåfva.

»Låt oss inte tala om dylikt hjäfs,» bad jag sakta. »Jag har något som... det har inträffat något som...»

»Kära barn, du ser så högtidlig ut... hvad?... Nej nej, skona mig hellre, om det är något ledsamt,» och för att andas friare lossade hon klädningen uppe vid halsen.

»Det förestår oss stora förändringar,» fortfor jag och slöt mig nära intill henne. »Förändringar tillfölje af något så ytterst förfärligt... jag känner mig själf nästan tillintetgjord...»

»Jag är alldeles för svag för att bli så här uppskakad, Ella... du vet, jag afskyr alla scener och...»

»Men på hvad vis skall jag då underrätta tant, om hvad som skett!» utbrast jag förtviflad öfver min egen oförmåga att på ett sansadt sätt delgifva henne denna på en gång så sorgliga, oväntade och omstörtande nyhet. »Gösta har varit här med detta telegram... läs!» Och jag tog hennes pince-nez samt var behjälplig att fästa den på hennes aristokratiskt romerska näsa.

»Mon dieu!» Tant drog härvid en djup suck och var på sitt vanliga vis färdig att svimma samt skakade i hela kroppen.

»Det är förfärligt, att han på detta sätt har blifvit borttryckt... förfärligt,» suckade hon samt drog mig gråtande till sitt bröst.

»Hvem kunde väl tänkta sig detta,» återtog hon, då vi omsider någorlunda återhämtat oss. »Man skulle kunna ha förespått honom en ålder som Methusalem... och nu!... så underligt, kära Gabriella, att vi komma att återgå till det som en gång varit oss så kärt... således är det slut med alla bekymmer... det blir, i sanning, stora förändringar... Du har nog fått pröfva på litet af hvarje, kära barn... hm... Det går riktigt omkring i mitt hufvud!»

»I mitt också... ack tant, ännu kan jag knappast fatta allt det här!... Men för ögonblicket står jag inte ut att tala ett enda ord till i det här ämnet. Jag behöfver sansa mig... hämta litet luft... låt mig gå!»

Och skyndande mot dörren, aktade jag icke på, att hon troligtvis ansåg sig ännu ha ett och annat på hjärtat, som hon gärna ville delgifva mig, ty hon sade en smula förebrående: »Men vi ha ju så mycket att tala och rådgöra om, kära Ella!»

Lyckligtvis var jag dock snart utom hörhåll, och den svala höstvinden svalkade min panna på ett angenämt sätt.

Om jag icke precis flög framåt gatorna, så var likväl min marsch tämligen forcerad. Mina tankar återigen voro nästan stillastående.

Noregård, Magnus — det var allt.

Den gamla egendomen föreföll mig likna ett paradis — öfver Magnus låg ett bårtäcke, men bakom förgängelsen mitt fasta hopp om en evig morgonrodnad.

Säkert hade jag vandrat ett par timmar, när jag omsider tänkte på att bege mig hemåt. Knappast hade jag emellertid hunnit uppför halfva trappan, då någon kom rusande utför den. Det var John, men mot vanan ryggade han tillbaka, då han fick se mig, så att jag nästan fick den föreställningen, att han helst velat gå mig ur vägen. Då ödet likväl så fogat, att vi stodo midt emot hvarandra, fattade han min framräckta hand.

»Jag önskar er lycka, Ella,» sade han raskt och kramade mina fingrar till en enda värkbruten massa. »Gud vare med er... farväl!»

Han hade naturligtvis varit uppe hos tant och fått del af det som skett, och han visade verkligen sitt deltagande på ett kännbart sätt.

I trappans halfskumma gasbelysning hade jag knappast skymtat hans ansikte, men då han nu rusade åstad som en hvirvelvind, såg jag efter honom. Han vred i detsamma på hufvudet, kanske för att också å sin sida ta mig i närmare skärskådande, och jag märkte i hans ögon ett uttryck på en gång så djupt och forskande, att jag ofrivilligt rodnade och med plötslig förvirring vände mig bort samt skyndade vidare.

Det var mig omöjligt att glömma denna blick. Den följde mig äfven sedan jag språkande satt tillsammans med tant och hon drog mig in i öfverläggningar om, huru vi på bästa sätt borde inrätta oss, uppblandade med ett nästan glädtigt tal om vårt genomgångna betryck.

»Jag märkte nog,» sade jag, »hur ett och annat gammalt familjesmycke försvann och på ett mystiskt sätt förvandlades till mynt... jag märkte nog, hur tant i hvardagslag lät smöret stå som ett slags skåderätt... jag märkte nog...»

»Jag märkte också,» afbröt tant leende, »att Lovas hushållspenningar hade i varaktighet en viss likhet med änkans oljekruka och att din, genom ihärdigt arbete, förvärfvade handkassa nästan ständigt var tom. Men pröfningarna äro nu slut, petite, och vi ha,» här höjde hon sitt hufvud, »vi ha burit vårt betryck på ett sätt, att våra vänner just inte anat det... därför, om också det arf, som nu tillfaller dig, ger dig en ännu mera betryggad ställning, så har du därjämte den tillfredsställelsen att veta dig alltid ha kunnat uppträda enligt din börd. Man kan inte säga om oss, att vi fått hålla oss bortglömda i någon vrå.» Och med den grandessa, som klädde henne så bra, gaf hon mig en liten nick.

»Det är då verkligen väl,» återtog hon efter en tankfull paus, »att Magnus var lagligen skild från sin hustru... att han gjort upp med henne, så att det i arfsfrågan inte kommer att möta några trakasserier... Vid den här tiden i går hvem kunde väl ana en sådan omstörtning,» tillade hon och vaggade

Extra fin Marsala

(Qualité Inghilterra) härstädes lagrad sedan 1891. Vid undersökning af härv. handelskemist befunden enl. analys fullgod. Pris kr. 1:25 pr butelj. Finnes endast hos

K. A. Nydahl & C:o
Stockholm, 2 Stureplan 2
Riks- och Allm. telefon.

sakta fram och tillbaka. »Kusin Gabriel hade dig lika kär som eget barn... hade han fått lefva, skulle du säkert fått dela lika med hans son. När nu detta emellertid ej blef fastställt så, därest Magnus omfattat dig med en brors välvilja, skulle han säkert mest själf vunnit därpå. Genom din ständiga närvaro skulle han fått smak för familjelif, och det där skogsvandrandet och jagandet hade kanske inte dragit honom så mycket till sig... hvem vet, om han då inte left ännu i denna stund... Jag grämer mig nästan,» här skälde hennes röst af tillbakahållen sinnesrörelse, »grämer mig, att jag tänkt och talat så hårdt om honom... När någon är borta, får man allehanda funderingar och...»

»Ja visst!... Därför borde man vid kaffekalas och öfriga förtroliga samtal eller tete à teter ha en dödska framför sig på bordet.»

»Du har rätt,» svarade hon med en lätt suck och slog mig skämtsamt på kinden. »Kanske skulle en dylik bordsprydnad hindra oss att fälla mångt hårdt omdöme.»

* * *

Denna kväll och den därpå följande dagen hade jag lyssnat efter Johns välbekanta steg. Men jag kom mig icke för att yttra någon undran öfver hans uteblifvande.

Timmarna hade emellertid flytt fort nog. Före vår affärd till Noregård måste vi naturligtvis ordna våra sorgdräkter, och tant och jag hade varit i butiker och hos sömmerskor. Vi hade utom dess tusen saker att rådgöra om med hvarandra, och mot sin vana syntes tant icke vara benägen för några eftermiddagsfunderingar.

Det var isynnerhet ett bref från den gamle prosten i Noregårds församling, hvilket mer än allt annat höll henne vaken. Han omtalade huruledes man, den afton olyckan skedde, hört aflossandet af flere skott, hvarom man icke vidare bekymrat sig. Tidigt följande morgon hade emellertid några statkarlar funnit greffe Hägerklos liflösa kropp, liggande tätt invid en gärdsgård, hvarför man antog att vid något ovarsamt klättrande skottet brunnit af. Han hoppades, att nyheten, som i sig själf var ytterst sorglig och beklagansvärd, blifvit mig delgifven på ett icke alltför uppskakande sätt. Just i afsikt att förekomma sådant hade han vänt sig till baron von Herbert. Med snaraste bad han mig komma till Noregård, som väl behöfde sitt husbondfolks tillsyn, och slutade med att lyckönska mig till ett återvändande, som vi naturligtvis alla helst skulle motsett under mindre beklagansvärda omständigheter o. s. v.

»Jag läser mellan raderna,» sade tant, »att han tycker du inte bör dröja alltför länge med att välja dig ett stöd... Mera än någonsin behöfver du nu någon att trygga dig till. Med egendomsskötseln har det nog gått tillbaka, så att det väl behöfs ett kraftigt ingripande, ty genom Magnus' hushållning eller rättare: icke hushållning...»

»Tant,» sade jag varnande.

»Nå, jag säger inte ett ord vidare om den saken...» inföll hon med ett litet förläget skratt. »Men dina hjärteangelägenheter bör du nu ordna på bästa sätt. Hvad öfverste Adler beträffar,» hon var nu inne på sitt älsklingstema, det att gifta bort mig, och huru många gånger jag än ropade mitt: »tant!« lät hon dock icke hejda sig. »Jag inser mer

än väl,» fortfor hon, »att öfversten inte är något parti för dig... på en dylik förbindelse kunde det ju gå an att reflektera, så länge dina framtidsutsikter inte voro de ljusaste... för resten är han inte på långt när jämbördig med dig... Adlarna ha knappt i hundra år varit introducerade, då Herbertarna varit det i många sekler... Jag är riktigt nöjd, att du inte lät det gå längre med öfversten än det gick...» Och hon myste mot mig, precis som om det var jag som börjat en oförsiktig flirtation. Det var mig omöjligt att tillbakahålla ett litet skratt, men att få säga något var icke tänkbart. Tant var fullkomligt i extas.

»Hvad Gösta återigen beträffar,» fortfor hon, »så tycker jag han nu skall känna sig lycklig... med sitt namn och din rikdom, hvilken karriär han skall göra!... Detta giftermål kan då någorlunda anstå dig... det gillades ju af din farbror, och jag undrar inte alls på, att du sagt dig vara fästad vid honom med oupplösliga band...»

(Forts.)

Innehållsförteckning.

Hildur Hallberg; af L. S. (Med porträtt). — En kärleksvisa; af Adolf Strömstedt. — »Gamla familjeflickor»; af Elvira. — Sägner; berättelse af Hedvig Indebetov. (Forts. och slut). — En hälsning från Florence Nightingale. — Iduns läkarartiklar. II: Om dieten vid sjukdomar i matsmältningsorganen; af dr. Otto Sanberg. (Forts.). — Några ord om sorgdräkten; af Ellen Bergström. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Opplösliga band; novell för Idun af Sylvia. (Forts.). — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linde.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Jag är en man, och jag bör till dem, Som »skydda nästan till lif och tem». Min post är viktig, fast till de små Helt visst jag räknas. Nå, gissa då!

Nu litet frågvis jag tänker vara Och hoppas nog man skall snällt mig svara.

Det blir en — hvad? om man ofta frågar.

En »sak», som mamman båd' trötter, plågar, Fast hon ej klagat, nej tiger stilla Och tåligt lider — allt för sin lilla. Hvad åker Olle »så rysligt gärna», Och flickan också, den lilla Berna? Och säg: hur synes »den lilla mannen»?

Där stolt han åker med lilla grannen? Hvad man skall göra att mager blifva. Ett ord som köpmännen ofta skifva. Ett annat — jag dig till hjälp vill säga,

Att ordet fel vi för detta äga. Visst synonyma ä' dessa båda. Du i din framtid ej klart kan skåda, Men du kan — hvad? att du säll skall vara.

Nu ler ju allt, och du hoppas bara. Hur är den platsen, besatt ej blifvit? Hvad tidningsmännen oss ofta gifvit, Fastän man kanske ej bör dem klandra —

Man narrat dem, och de narra andra. Man stött på mig och — man mig stötte,

Man stödt sig mot mig. Usch, man mig blötte,

Man rifvit mig. Ack, men gissa bara —

Af många slag kan jag säkert vara. Institution, hvad du än må »tralla», Som många män'skor har hjälpt att »falla» —

De i sitt »fall» drogo andra neder Och föllo så uti långa leder. Hvad man sig bör — för att icke »stöta»

För hufvut dem, som i lifvet möta. Hvad bör väl finnas på hvarje stuga? Och finns det icke, hon lär ej duga. Och så ett ord, kan betyda mycket, Men stundom menas »ej hela stycket».

Hvad litet hvar vill till julen göra, Ty smakar bäst hvad man själf fått »röra».

Hvad kan jag nu —? att du väl har lyckats,

Och att mitt hela i bitar styckats? Det låter grymt. Ä' vi kannibaler? Det stöter nästan uppå skandaler. Men ack, min vän, uti alla länder Det, bildligt taladt, ju ofta händer Att när som nästan har vänt till ryggen

Och felen dryftas, han har, »den styggen», Hvar »dra'r sitt strå». Det blir många tycken,

Och nästan »verkligt» — han slits i stycken.

S—m.

Negativ-charad.

Icke mitt första:

Hvar liten flinga, fjäderlätt, Som faller ifrån rymden, tätt. En rosig ungmös fina hy. En solomstrålad aftonsky. En doftrik ros på stängel. En sommarhimmel, höghvälfd, blå. En nyckelpiga på ett strå Och vingen på en engel.

Icke mitt andra:

Först kakan lätt, porös och rar, Som till din namnsdag bakad var. Det ägg i den behöfdes se'n. Din moders hand som rörde den, Att superfin den göra. Det hjärta, som dig kärlek gett, Den mjuka bädd man dig beredt. En bifstek bland de möra.

Icke mitt hela:

Allt som på vattnet flyta kan. Hvad, när det tändes, muntert brann. Hvad som i kungakronans krans Bland guldets sprida får sin glans. Allt som i luften gungar. Hvar taburet med stoppning mjuk. All föda för båd' frisk som sjuk Och för små fågelungar.

S. L.

Anagram.

Första ordet:

För John är jag vidrig, för Hans är jag bra, Ty tycke och smak kan ju ingen förta'. När John mig består med sin fulaste min, Så prisar mig Hans som pikant och fin-fin.

Andra ordet:

Här uppe i Norden jag lefver i sus, Men bidrar att sprida båd' värme och ljus. Så ock då jag sändes till annan nation, Jag är preparerad för ljusets mission.

Tredje ordet:

För gossen och flickan, ja, läsoffer många Vi äro som bäst, när vi icke är långa.

En knäck vi ha gifvit åt mången kamrat, Som dock uti skolan ej nämndes som lat.

Sibylla.

Lösningar.

Förteckning öfver de geografiska ortnamnen i kapselsagan: 1) Drottningholm, 2) Gera, 3) Orton, 4) Arö, 5) Wenden, 6) Var, 7) Rom, 8) Inn, 9) Art, 10) Bern, 11) Ange, 12) Man, 13) Aden, 14) Menden, 15) Agra, 16) Gent, 17) Ob, 18) Dagö, 19) Honan, 20) Rio, 21) Windsor, 22) Wike, 23) Dala, 24) Glan, 25) Argun, 26) Winga, 27) Alona, 28) Sis, 29) Horn, 30) Hjo, 31) Uddevalla, 32) Sin, 33) Ladek, 34) Alger, 35) Armenien, 36) Gra, 37) Ob, 38) Uden, 39) Gudensberg, 40) Lodi, 41) Ter, 42) Uri, 43) Hone, 44) Hof, 45) Anabara, 46) Uta, 47) Ik, 48) Anse, 49) Örja, 50) Sky, 51) Norge, 52) If, 53) Grenoble, 54) Kuli, 55) Ramlösa, 56) Kap, 57) Kanada, 58) Ber, 59) Amål, 60) Japan, 61) Springe, 62) Lippa, 63) Li, 64) Verden, 65) Eger, 66) Hondo, 67) Eid, 68) Aso, 69) Und, 70) Ars, 71) Tran, 72) Sagan, 73) Asien, 74) Sal.

Charaden: Fattigdom.

Gåtan: O, mor, om, ro, Rom, mo, orm.

Geografiska förvandlingsgåtan: Besançon. 1) Buenos Ayres, 2) Elfkarleby, 3) Samander, 4) Antillerna, 5) Nauplia, 6) Charleston, 7) Oskarshamn, 8) Normandie.

Tabula magican:

2	10	11	9
10	13	4	5
8	7	8	9
12	2	9	9

Stifferlogogryfen: Blomkruka; ko, om, rak, kork, mur, burk, bur.

Vokalförändringsgåtan: rata, reta, rita, rota, ruta, ryta, rita, röta.

Ifyllningsgåtan: Paris — Borås. 1) Plomb, 2) tarok, 3) Rruik, 4) tålig, 5) skiss.

PICOTS TVÄTTPULVER
Öfverträffar alla andra tvättmedel!

»Lessive Phenix»

Klorfritt!
Praktiskt!
Billigt!
25 guldmaljer

Säljes i ½-, ¼- och 1/8-kilo-paket med beskrifning å hvarje paket.
Representant för Sverige: Carl R. Matton, Stockholm

Talrika ombud i landsorten.